

РІД НАШ КРАСНИЙ, РІД ПРЕКРАСНИЙ!

ОТЧИЙ

ЧАСОПИС

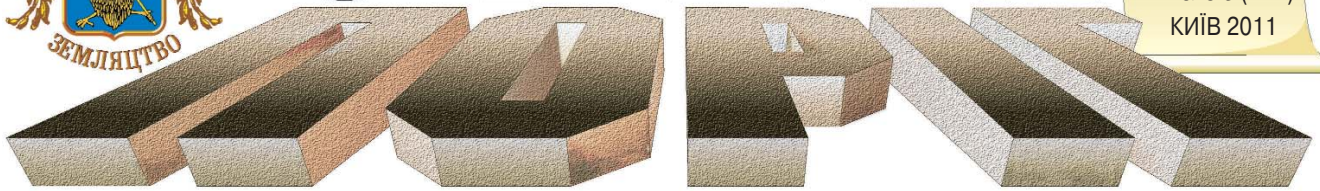
РІК ЗАСНУВАННЯ

2002

ВЕРЕСЕНЬ

Число 9 (117)

КИЇВ 2011

Видання товариства "Чернігівське земляцтво"

ДО БОРЗНИ благословляє хрест

14 серпня у Борзні відбулася визначна подія – при в'їзді в місто було встановлено поклонний хрест. Знаменним є те, що саме цього дня святкується винесення чесних і животворящих дров хреста Господнього. В історії Київської Русі ця дата також є визначною – 14 серпня є днем хрещення Русі святим рівноапостольним князем Володимиром. Тож і Борзна нині відсвяткувала цей день встановленням поклонного хреста.

⇒ 3

ДЕНЬ ЗНАНЬ

«Промайнуло красне літо, знов за парти – до книжок!...». Колись такого віршика старше покоління вивчало у школі. Ще не так давно не було жодної людини, яка б у дитячому віці не навчалася. А навчатися – це значить здобувати знання.

Розпочинається кожний цикл здобування знань 1 вересня. Для своїх вихованців відкривають двері школи, ліцеї, гімназії, професійно-технічні і вищі училища, технікуми, коледжі, інститути, академії, університети, проводяться урочисті заходи, вручаються студентські чи учнівські квитки, символічні ключі від знань тощо.

У цей перший день навчального року особливо гамірно, адже певний період часу однокласники і однокурсники не бачилися, і тому кожний хоче якомога швидше поділитися тим, як пройшли канікули, де був, що нового, з ким познайомився тощо.

⇒ 6

З надмірної свободи виникає найбільш жорстоке рабство.

ПЛАТОН

У ВЕРЕСНІ СВЯТКУЮТЬ СВІЙ ЮВІЛЕЙ.

ТУКА Борис Юліанович – 80-ліття. Народився 23 вересня 1931 року в смт Ріпки. Нині хой і на пенсії, але працює головним науковим співробітником науково-дослідного інституту Міністерства оборони.

Доктор технічних наук, професор, лауреат Державної премії СРСР. Заслужений радист СРСР. Головний конструктор трьох поколінь систем розвідки і цілевказування бойових кораблів ВМС. Нагороджений орденом Трудового Червоного прапора.

УЛЬЯНИЧ-МАКСАКОВА Ольга Іванівна – 75-річчя. Народилася 2 вересня 1936 року в селі Монастирище Ічнянського району. Працювала інспектором інституту клітинної біології. Нині – на пенсії.

СКРИПЧЕНКО Володимир Іванович – 75-річчя. Народився 10 вересня 1936 року в селі Олександрівка Корюківського району. Обіймав посади начальника Київського обласного управління освіти, начальника відділу навчальних закладів Мінсоцзахисту. Після виходу на пенсію з 1996 р. продовжував працювати експертом ряду міжнародних проєктів за програмою TACIS, заступником голови правління Дитячого фонду України.

Відмінник народної освіти СРСР та УРСР, учасник ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС.

Обирався чотири рази депутатом Чернігівської міської ради та двічі депутатом Київської обласної ради. Нагороджений Почесною Грамотою Президії Верховної Ради України.

ЛЕВАНДОВСЬКИЙ Олександр Олександрович – 75-річчя. Народився 26 вересня 1936 року в Києві (родовід з міста Бобровиці. Зокрема, це був рід українських поміщиків Катериниченко). Працював в центральному апараті Міністерства фінансів УРСР, помічником міністра торгівлі УРСР, заступником завідувача відділу Комітету народного контролю УРСР. В незалежній Україні був головним спеціалістом першої української аудиторської фірми АТ «Інаудит України». Потім працював начальником управління ГоловКРУ України. Нині – на пенсії.

Відмінник фінансової освіти. Має державні нагороди. Написав книгу у співавторстві «Історія контрольно-ревізійної служби» та ряд наукових статей.

ДОБРОВОЛЬСЬКА Людмила Іванівна – 70-річчя. Народилася 1 вересня 1941 року в селі Кобижча Бобровицького району. Провідний науковий співробітник інституту урології Академії медичних наук України, Українського інституту сексології та андрології. Кандидат біологічних наук.

ПЛЮЩ Іван Степанович – 70-річчя. Народився 11 вересня 1941 року в місті Борзна. Був агрономом, головою колгоспу, директором радгоспу, очолював спеціалізований трест овочево-молочних радгоспів Київської області. Потім обіймав посаду завідувача відділу сільського господарства і харчової промисловості Київського обкому партії. З 1984 р. – перший заступник голови, а з 1990 р. – голова Київської обласної ради.

У 1990 р. був обраний народним депутатом України. Того ж року став першим заступником Голови, у 1991 р. – Головою Верховної Ради України. Під головуванням Івана Плюща Верховна Рада України прийняла 16 липня 1991 р. «Декларацію про суверенітет України». Народний депутат України чотирьох скликань. З 1998-го по 2000 р. очолював Міжнародний благодійний фонд Пантелеймона Куліша. У 1999 р. на Всеукраїнському форумі демократичних сил був обраний співголовою громадського об'єднання «Злагода». У лютому 2000 р. Івана Плюща вдруге обрано Головою Верховної Ради України 3-го скликання. Був секретарем Ради національної безпеки і оборони. Нині – народний депутат Верховної Ради України.

Кандидат економічних наук. Учасник ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС.

Академік Української муніципальної академії, почесний доктор кількох українських і закордонних університетів.

Герой України (2001 р.). Нагороджений орденом Трудового Червоного прапора, «Знак Пошани», Ярослава Мудрого IV та V ступенів, хрестом Івана Мазепи, Почесною грамотою Кабінету Міністрів України.

Один з ініціаторів створення в Києві товариства «Чернігівське земляцтво», член Ради товариства, бере активну участь у її роботі. Нагороджений Почесним знаком товариства «Чернігівське земляцтво».

ПАВЛЕНЧИК Валентина Олександрівна – 65-річчя. Народилася 1 вересня 1946 року в селі Грем'ячка Семенівського району. Працювала доцентом на кафедрі дошкільної педагогіки в Національному педагогічному університеті ім. М.П. Драгоманова, старшим науковим співробітником в лабораторії морально-етичного виховання інституту проблем виховання Академії педагогічних наук України. Нині – на пенсії. Кандидат педагогічних наук.

ФІЛОНЕНКО Любов Сергіївна – 65-річчя. Народилася 8 вересня 1946 року в Новгород-Сіверську. Працювала головним менеджером СFC Ukraine. Нині – на пенсії.

МАТЯШ Віталій Якович – 65-річчя. Народився 13 вересня 1946 року в місті Мена. Автор 40 наукових праць з проблем розвитку фізичної культури і спорту вищих досягнень та автор ряду популярних публікацій з питань національно-культурного відродження українства. Був спортивним оглядачем газети «Вісті з України», завідувачем відділу реклами цього видання та завідувачем сектора реклами газети «Праця і зарплата», головним фахівцем з маркетингу комерційної служби Національної телекомпанії України. Нині – науковий співробітник інституту українознавства. Нині – перший заступник голови Всеукраїнського об'єднання ветеранів.

Член Національної спілки журналістів України. Член Конгресу української інтелігенції.

ЛОРІАШВІЛІ Ганна Федорівна – 65-річчя. Народилася 16 вересня 1946 року в селі Кобижча Бобровицького району. Колишній директор кафе.

ДАНИЛЕНКО Микола Платонович – 65-річчя. Народився 18 вересня 1946 року в смт. Срібне. Був заступником голови правління Київенерго. Нині – директор ПАТ «Київенерго теплоелектроцентральної №6».

Заслужений енергетик України. Нагороджений орденом «Знак Пошани».

ПРОЦЕНКО Олег Олександрович – 65-річчя. Народився 26 вересня 1946 року в селі Любомудрівка Борзнянського району. Працював на ВО ім. С.П.Корольова, де пройшов шлях від робітника до заступника генерального директора з економіки. В 1995 р. був запрошений до Національного банку України, де нині займає посаду заступника генерального директора з адміністративних питань банкотно-монетного двору.

Саме на цьому підприємстві розроблені ескізи та виготовлений Почесний знак товариства «Чернігівське земляцтво».

Відзначений державними і церковними нагородами.

МИШАК Софія Іванівна – 60-річчя. Народилася 6 вересня 1951 року в селі Григорівка Бахмацького району. Старша медична сестра відділення симптоматичних гіпертензій інституту кардіології ім. М.Д. Стражеска.

ОДУЛО Михайло Тимофійович – 60-річчя. Народився 15 вересня 1951 року в селі Лави Сосницького району. Працював в органах внутрішніх справ України. Начальник служби безпеки ТОВ «Візантія». Підполковник міліції.

ЛІСОВА Надія Павлівна – 60-річчя. Народилася 25 вересня 1951 року в селі Стара Басань Бобровицького району. Працювала заступником головного бухгалтера Академії Генеральної прокуратури України, бухгалтером управління освіти Оболонського району. Нині – на пенсії.

ОЛІЙНИЧЕНКО Віктор Григорович – 60-річчя. Народився 26 вересня 1951 року в селі Цибулівка Тростянецького району Вінницької області (очолював Менську райраду та райдержадміністрацію). Завідуючий відділом організаційної роботи з регіонами управління по зв'язках з місцевими органами влади і органами місцевого самоврядування апарату Верховної Ради України.

Кандидат сільськогосподарських наук. Лауреат Державної премії в галузі науки і техніки.

ПРИХОДЬКО Василь Петрович – 60-річчя. Народився 29 вересня 1951 року в селі Чемер Козелецького району. Виконавчий директор Української міжгалузеві асоціації «Укрбанктехніка».

КОРНІЄНКО Віра Григорівна – 55-річчя. Народилася 22 вересня 1956 року в селі Тихоновичі Щорського району. Працювала методистом вищої категорії в Українському державному центрі позашкільної освіти.

Нагороджена медаллю «За трудову відзнаку», Почесною грамотою Міністерства освіти. Відмінник освіти.

Дорогі земляки!

Рада товариства "Чернігівське земляцтво" сердечно вітає вас із ювілеєм і зичить усім нев'янучого здоров'я, великих успіхів у житті, оптимізму, сімейного щастя, невтомного добротворства в ім'я рідної землі.

ДО БОРЗНИ благословляє хрест

Цьому посприяли меценати брати Проценки – Олег, В'ячеслав, Тарас і Юрій. Саме до них благочинний церков Борзенщини Іоанн звернувся по допомогу.

Брати Проценки не відмовили і надали фінансову підтримку. Безпосереднім організатором виготовлення хреста був Тарас Проценко. Хрест із сірого граніту був виготовлений на Житомирщині.

Благочинний висловив чотирьом братам слова вдячності і подарував їм ікони святої Магдалини з її мощами. Після цього борзенці вирушили освячувати поклонний хрест.

На обряд освячення цього спасительного для християн знамення, що віднині просвіщатиме і оберігатиме всіх подорожніх, крім братів

Проценків, прибули: активний член Чернігівського земляцтва, доктор політичних наук М.Обушний, голова міськради А.Койда, його заступник В.Гуменський, екс-голова райдержадміністрації В.Бикович, начальник районної електромережі О.Максимов. Слід відмітити, що О.Максимов взяв на себе технічну сторону і організував встановлення хреста. Благочинний церков Борзенщини Іоанн та настоятель Святотроїцької церкви отець Микола звершили чин освячення, після чого привітали адміністрацію міста та району, духовенство і усіх мирян, що зійшлися на цю радісну подію.

Фоторепортаж
Мирослави УНІАТ

Для збереження традицій

У Молчанівській міжпоселенській центральній бібліотеці відбувся цікавий і значний для району захід – зустріч зі співробітниками кафедри музеології Томського державного університету Е.Черняком і О.Риндіною. На цю зустріч приїхали і представник центру української культури "Джерело" А.Макаревич та голова Чернігівського земляцтва в Томську М.Худобець. Ця зустріч проходила в рамках міжнародного культурного обміну між Сибіром та Україною.

Відбулася презентація збірника матеріалів Всеросійської наукової конференції "Джерела та інформаційні технології в презентації і трансляції культурної спадщини", в якій брали участь учені Новосибірська, Москви, Санкт-Петербурга, Києва та Томського університету, а також співробітники муніципальних закладів культури Молчановського району.

Виступили на зустрічі директор бібліотеки Галина Малигіна, доктор історичних наук Едуард Черняк, доктор історичних наук Ольга Риндіна, учитель української мови Заозерної школи №16 з Томська Антоніна Макаревич.

Наш земляк Михайло Худобець основну увагу у своєму виступі звернув на вивчення внеску українців в освоєння Сибіру.

Л.ПОЛЯКОВА,
завідуюча сектором
Молчановської
міжпоселенської
центральної бібліотеки

Народився Анатолій Карацюба на хуторі Пуста Гребля поблизу села Атюша Коропського району. Вся ця місцевість із старих часів була козацьким краєм і належала до Батуриного сотні. Вона була своєрідною схованкою для козаків. Сім'я Анатолія Миколайовича була невеликою, налічувала всього п'ять чоловік. Батько, Микола Остапович, весь час працював трактористом. Він був учасником Великої Вітчизняної війни, із якої прийшов контуженим. Військові рани турбували батька і починали себе проявляти під час зміни погоди. За це його називали «прогноз погоди», оскільки він відчував наступ дощу чи снігу. Мати, Катерина Яківна, спочатку була колгоспницею, а потім працювала сільським листоношею. Окрім батьків, у Анатолія був старший брат Михайло, який помер у ранньому віці, та середня сестра Надія.

Анатолію Миколайовичу запам'яталися роки дитинства. У ті часи місцевість була ще досить заболоченою і з розлиттям Десни і Сейму стояло багато води. Однієї основних страв була риба, якої тоді було дуже багато. Саме вона й рятувала людей у післявоєнні часи. Трудову діяльність Анатолій Карацюба із семи років розпочав робітником у колгоспі «Правда», який славився вирощуванням картоплі, що чудово росла на піщаних ґрунтах. А ще пас худобу, косив сіно, підгортав картоплю, возив кіньми воду. Малий Анатолій мав мрію придбати велосипед, але так як сім'я жила бідно, мрія збулася аж у дев'ятому класі. Саме тоді зміг заробити на велосипед. Спочатку закінчив чотири класи на хуторі, а потім вчився в школі села Атюша, куди приходилося йти 5 кілометрів. Після закінчення школи стало питання про майбутню професію. Анатолій читав багато різноманітних книг, захоплювався історією та краєзнавством. Декілька книжок прочитав і про оперативно-слідчу роботу, що дуже сподобалися. Після них душа потягнулася саме до цієї роботи.

Потім була служба у військах протиповітряної оборони в Латвії та Білорусії. Там отримав перше звання старшини, закінчивши школу молодших військових спеціалістів. Згодом Анатолій Карацюба вступив до Ленінградського вищого військового училища військ протиповітряної оборони. Але там відчув щось не те і зразу ж його кинув, перейшовши вчитися на слідче відділення Ленінградської спеціальної середньої школи міліції МВС СРСР. Після двох років навчання був зарахований на третій курс Московської Вищої школи МВС СРСР. В Москві та Саратові проходив спеціалізацію слідчого. Далі повернувся працювати до рідної України.

У відділі кадрів органів внутрішніх справ міста Києва познайомився із начальником цього відділу Олексієм Леонідовичем Петрицею, який запитав у нього, звідки той родом. На його запитання Анатолій Миколайович відповів, що з Коропського району. Тоді було поставлено друге запитав про те, як люди жартують про Короп. І Анатолій відповів, що місто Короп – це сім церков, плавучий міст і баба Калачиха. Анатолій Миколайович залишився працювати у Києві в апараті Міністерства внутрішніх справ. Саме там він пройшов шлях кадрового зростання від молодшого офіцера до генерала.

Серйозними випробуваннями у його житті стала робота по ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській атомній станції. Це була не аварія, а втаємничений експеримент, що став апокаліпсисом і не тільки для українців, а й сусідніх народів. Чорнобиль, на особисте переконання Анатолія Карацюби, не став турботою СРСР, а залишився окремою бідою України, Білорусії та

Росії. Коли туди було кинуте людей, то ніхто не знав, що там стався ядерний вибух. Загалом органи внутрішніх справ провели велику роботу у зоні. Їх силами були побудовані КПП на під'їздах до Чорнобильської зони. Запам'ятав Анатолій Миколайович і цікавий випадок. Його відділ затримав людину, яка приїхала із Туркменії до Чорнобиля лікуватися дозами радіації.

Після Чорнобильського випробування Анатолій Карацюба був переведений до Міністерства внутрішніх справ на посаду заступника начальника штабу, начальника оперативного управління МВС України. За час роботи побував у Німеччині, Англії, Польщі, Румунії, Болгарії та інших країнах, де вивчав досвід роботи правоохоронних органів тих держав. За часів розпаду СРСР та становлення незалежної України великою заслугою МВС є те, що не сталося пролиття крові.

За час роботи у правоохоронних органах Анатолій Миколайович зробив висновок, що юридична діяльність все більше розвивається у різних напрямках. На жаль, в Україні немає досвідчених людей, які могли б ставити діагноз суспільству, життю і передбачати, що треба робити, аби зняти напругу між людьми, яка спостерігається через протиріччя між багатими і бідними. При нинішньому стані суспільно-економічних відносин існує і багато недоліків українського права. Людина, особливо посадовці, у разі скоєння нею злочину повинна відповідати за це.

Анатолій Карацюба із великою заповзятістю захоплюється історією та краєзнавством рідного краю. Його цікавлять постаті відомих людей. Він намагається аналізувати їх вчинки і вивчати всі тонкощі життя, відкриваючи для себе багато нової та цікавої інформації. Але ж так сталося, що за радянських часів нас не вчили аналізувати історичні події, а надавали інформацію, начебто вона є тільки така, а не інша. Через історичний аналіз Анатолія Карацюба розібрався і знайшов правдиву інформацію, наприклад, про організаторів жовтневого перевороту.

Трудовий шлях Анатолія Карацюби проходив по кар'єрній драбині вгору. Він працював начальником Управління справами МВС України, радником Міністра – першим заступником керівника апарату Міністра – начальником Управління справами, а згодом Департаменту управління справами та режиму, заступником керівника Головного управління по контролю за діяльністю правоохоронних органів та військових формувань Адміністрації Президента України, заступником директора центру ендovasкулярної нейрорентгенохірургії. Він має державні та відомчі нагороди, серед них – срібну Георгіївську медаль, «За сумлінну службу» II ступеня, почесні грамоти Кабінету Міністрів України та Верховної Ради України, відзнаку МВС «Хрест Слави».

Нині Анатолій Миколайович займається суспільно-корисною діяльністю, очолює Коропський регіональний осередок Чернігівського земляцтва. У ньому зібралася гарна земляцька група: Сергій Ковтун, Петро Васюк, Володимир Жижжун, Микола Грицай, Василь Кобизький, Тетяна Синякова та інші. Ці люди – бойове ядро, що переживає за свою малу батьківщину і всілякими засобами допомагає їй. Це працевлаштування на роботу та вступ на навчання до вузів талановитих дітей Коропщини, проведення у районі пленерів за участю відомих художників, надання гуманітарної допомоги, медична допомога тощо. Словом, наш генерал живе повнокровно, бо він же козацького роду.

НАШ генерал

Свого часу, перебуваючи на Коропщині, відкрив для себе Анатолія Карацюбу. Ніколи не міг подумати, що людина із правоохоронних органів може знати стільки історичних фактів. Під час поїздки Анатолій Миколайович весь час доповнював екскурсовода і видавав багато цікавої інформації про рідну Коропщину, якої навіть не знайти у книжках.

БРАТИ – 4 старший брат

Він народився одразу по війні, коли наші вояки вже повернулися, а деякі ще тільки поверталися з отієї найкровопролитнішої народної і священної біїни. Поверталися з піснями та палкою надією на краще життя, на яке вони заслужили своїми ратними і трудовими подвигами.

Того 1946 року, що був чи не найважчим для людей села, як і багато попередніх та й усі наступні, в сім'ї старовинного козацького роду Олександра та Галини Проценків із тихого та ошатного села Любомудрівка якраз під осінь у вересні знайшовся первісток, якого назвали не таким вже й поширеним як для села іменем Олег. За законом невідвортної долі, йому й судилося започаткувати родину братів Проценків.

У лютому 1953-го на світ Божий з'явився В'ячеслав, в березні 1956-го народився Тарас, а в червні 1960-го невтомний лелека завітав на подвір'я Проценків з черговим дарунком – приніс наймолодшого, Юрка.

Як жаль, що вже ніколи не завітають на свята чи й будні до своїх синів-соколиків тато з мамою, не вдасться поговорити за щедрим столом «про політику» або затягнути журливу чи й хвацьку українську пісню з дядьками, відважними фронтовиками Петром, Грицьком, Іваном та Михайлом і, звісно, батьком, який за віком пішов на війну в 1943, але достоту встиг пройти усе її страшне горнило, дійшовши аж до Угорщини. Були у них і ордени, і медалі, а ось мамин батько, дід Андрій, став повним Георгіївським кавалером. Хрести усіх ступенів малиновим дзвоном переливались на його широких козацьких грудях. Ось на такому їхньому мудрому життєвому досвіді та особистих прикладах зростали брати. І на цих яскравих прикладах, наче на трьох могутніх китах, трималася, виховувалася і жила вся родина Проценків. Це глибокий справжній патріотизм, надзвичайна працездатність, помножена на працелюбність і... щира релігійність. Бабуся Параскевія змалку привчала Олега до високої духовності. Ніколи не лукавити, поважати старших, допомагати слабшим і любити ближнього свого, як самого себе. У неділю та на свята бабуся водила малого Олешка у Борзну до церкви Святого Миколи. Ось у тому храмі малий вперше задумався над сутністю життя. А через багато років він разом з братами допоможе громаді відновити церкву, котра в непривабливому стані залишилася в Борзні у спадок від старої влади. Віра допомагала йому в скрутні часи, оберігала, наставляла на путь істинний. Тож, займаючи високі посади, будучи членами тієї партії, Проценки хрестили своїх дітей, ходили до церкви. Звісно, що похрестив своїх Оленку та Сашка і Олег Олександрович. Хоча в різні часи був секретарем і комсомольської, і партійної організації.

Можливо, хтось закине, що був не справжнім партійцем? А це, пробачте, вже з якою міркою підходити! Можливо, за чиєюсь міркою справжній і щирий той, хто стріляв у священників, руйнував храми, палив стародавні ікони і звільняв з роботи підлеглих, коли дізнавався, що ті ходять до церкви, святять паску і хрестять дітей? Він і досі не зовсім впевнений, чи то на краще, що так і не зумів вмовити маму перебраться до столиці, пожити трохи «панією», відпочити од сапи і серпа, від одвічних селянських клопотів про город і корову. Поговорив на цю тему з батьком. А той сміється. Ти, мовляв, спочатку з мамою домовся! Мама тільки хитро посміхнулася: «А в кого ж я там сірники позичати-му?» Не подумавши, з опалу вигукнув: «Та я вам отих сірників цілий мішок привезу. На сто років вистачить». Мати тільки рукою махнула. Взяла рядно, серпа та й пішла бур'ян поросяті жати. Вже потім збгнув, що не в сірниках тут справа. В щоденному спілкуванні з людьми. До якого так звикли і без якого не можуть існувати сільські люди.

Дитинство Олега мало чим відрізнялося від отих тисяч і тисяч таких же хлопчаків, котрі народилися чи в останні роки війни, чи в перші повоєнні. Правда, він дещо поспішив з'явитися на світ, аби похвалитися сьогодні мало кому потрібним і мало на що здатним статусом «дитини війни». В усьому іншому повний збіг. Пас корів. Працював на колгоспному полі, а за іграшки їм були гільзи і бойові патрони від вогнепальної зброї. Траплялися часом і міни, і снаряди. Добра цього на полях і в яругах траплялося ще вдалість, аби скалічитися. Його Бог милував.

Взагалі Олегові поталанило трохи більше, ніж деяким його однопіткам. З війни живим повернувся батько. Тож він не був сиротою. Навіть влітку у святкові дні мав на ногах якусь взувачку і майже ніколи не лягав спати голодним.

Після закінчення Малозагорівської восьмирічної школи у 1961 році поступив в Ірпінський індустріальний технікум, після закінчення якого молодого спеціаліста з дипломом техника-технолога направили працювати на Київський завод «Радіоприлад», нині ВАТ «Меридіан» ім. С.П.Корольова. Всі чотири брати та його донька Олена і син Олександр пройшли трудовий гарт на цьому усталеному підприємстві. Олександр працює там і понині. Цікаво, що приблизно в цей час там працював слюсарем-складальником син і небіж видатних українських композиторів Платона і Георгія Майбород, в майбутньому і сам відомий співак Роман Майборода.

Романа родичі, звісно, в армію не відпустили. Трохи прослуживши в столиці у муззводі, він вступив до консерваторії, а ось нашому Землякові... А втім, тут ще треба подумати, кому поталанило більше? Старшина ВПС Проценко за три роки, відданих службі у війську, у прекрасному культурному «маленькому Парижі» (так тоді називали Латвійську столицю Ригу) жодного дня не нарікав на свою долю. І тепер, з вдячністю згадуючи армію, він з особливою теплою наголошує на отих одинадцяти місяцях муштри в сержантській школі, що загартували його на все життя. А ще саме там, за межами рідного краю, він зрозумів, що жити далі без своєї колишньої однокашніці з індустріального технікуму Валентини йому просто неможливо. І почалося листування. Наче й не так вже й давно те було, але за цей стрімкий час, що мчить кудись без зупину, кохана дружина встигла подарувати йому і донечку Оленку, і сина Олександра, а вже Оленка нагородила його, здається, ще такого молодого, почесним званням дідуся, котре багато до чого зобов'язує. Та й внучці Катеринці вже двадцять літ зозуля накувала. Виходить, бути незабаром дідусеві Олегові прадідусем. Не забарився і Олександр нагородити батька внучкою Камілою, якій цими днями виповнилося вже три роки.

Демобілізований з «маленького Парижу», повернувся старшина Проценко на рідний завод, а заочно поступив навчатися в Ленінградський інститут водного транспорту. Закінчив інститут, отримав диплом інженера-економіста, рідний завод розрісся і став виробничим об'єднанням імені С.П.Корольова, а він, незважаючи на всі перебудови і перипетії, продовжував успішно трудитися на різних посадах, впевнено долаючи нелегкий шлях від простого робітника до заступника генерального директора з питань економіки.

А в 1996 його, вже відомого спеціаліста з економіки, який успішно пройшов стажування в Москві та спеціальні курси у Франції, запрошують працювати в Національний банк України на посаду заступника з економічних питань генерального директора Банкнотно-монетного двору – одного з найсучасніших підприємств, де кожна одиниця виготовленої продукції потребує надзвичайно високої точності та суворого обліку.

Так що наш видатний земляк – людина з тієї команди фахівців, що вмійте робити гроші. В натурі. Саме Олег Олександрович сприяв нашому земляцтву у виготовленні його Почесного знака. А загалом за його плечима багато справ, які він творив і творить разом з братами. Серед них і впорядкування братських могил, шкіл, церков, лікарень, дитячих садків і будинків для престарілих. Гуртом, а вони все роблять вкупі, під егідою старшого брата, бо за стародавньою селянською звичкою старший брат – усьому голова. А скільки молодих, хороших і різних поетів видали свої твори, завдячуючи фінансовій підтримці братів Проценків! Вони не мільйонери, але зроблено ними не мало.

За теорією великих чисел, бодай один з чотирьох мав би вибитися в люди, нести в собі добро, випромінювати позитив. Бог дав це усім братам. Виходить, заслужили.

Валентин АВДЕЄНКО

ДЕНЬ ЗНАНЬ

Усміхнені обличчя, відкриті погляди, щирі рукоштовпання і поцілунки та обов'язково квіти. Перші осінні квіти своєї улюбленій вчительці, вчителю. Ця атмосфера радості і піднесення усіх учасників свята торжествує по всій країні одночасно у всіх навчальних закладах усіх рівнів підготовки. І лише першачки зосереджені, міцно стискують мамину чи татову, бабусину чи дідусеву руку. Мало посміхаються. Як там, у Країні Знань?

← 1

Пройде час і колишні першокласники закінчать школу, вступлять до вищого навчального закладу, стануть професіоналами у своїй справі, але все одно життя вимагатиме продовження здобування знань. Адже наука, а значить і знання як єдине ціле, не стоять на місці, їхні горизонти весь час розширюються. І тому весь час треба вчитися. І навіть ті, хто після школи не вступав до вищих навчальних закладів, опановують нові знання: в обраній професії, в нових технологіях виконуваної роботи, та й просто кожна людина вивчає життя, набуває новий досвід, а значить вчиться, пізнає доволишній світ, здобуває знання.

Ще древньоримський Юлій Цезар зазначав, що знання – це сила. Сучасне життя без знань неможливе. Звичайно, не кожний повинен уміти розрахувати траєкторію руху комети чи космічного апарату тощо, але кожний повинен уміти порахувати гроші, вирахувати розмір доходу від відсотків на депозиті банківського рахунку, вміти правильно написати заяву, листа, оголошення тощо, знати історію свого народу, країни, в певній мірі оцінити творчість письменника, режисера, актора, будь-якого іншого митця, тобто мати певну ерудицію та інтелектуальний рівень щоб не бути білою вороною серед розумних людей.

Саме це і визначає всенародний характер Дня знань. Це свято кожного громадянина. А офіційно День знань як свято було запроваджено Указом Президії Верховної Ради СРСР з 1 вересня 1984 року. В незалежній Україні із числа радянських свят воно було визнано, адже наша країна заявила про пріоритети освіти і науки для української спільноти в прагненні досягти європейських стандартів.

На жаль, сьогодні, у двадцятиріччя проголошення Незалежності, декларації залишилися лише деклараціями. Але освіта не опустилася так низько, як економіка лише тому, що в ній залишилися працювати і працюють ентузіасти, яких новоспечені багатії подумки вважають невдахами чи невезучими. Адже дійсно, в освіті працюють не дурні люди, освічені, кандидати, доктори наук. Як побудувати бізнес, вони знають не гірше колишніх трійочників. Лише красти і дурити, тобто вести бізнес по-сучасному («по-нашому»), вони не вміють і не хочуть. Звучать, правда, в засобах масо-

вої інформації повідомлення про корупцію у школах чи вищих навчальних закладах. Не виключені випадки, коли студент замість того, щоб вивчити матеріал, дає гроші викладачу за складання іспита чи заліку, і дехто спокушається двомастами гривень. Але тут є проблема не стільки спокушеного викладача, скільки того, хто дає. Студент чи батьки школяра, купуючи оцінку, не розуміють, що ця покупка – викинуті гроші на вітер, адже оцінку дійсно можна купити, а знання, на відміну від інших речей, окрім здоров'я, не купуються. (Навіть зі здоров'ям: саме здоров'я купити не можна, але можна купити хороші ліки чи дороге закордонне лікування, а знання – ну ніяк купити не можна).

Адже з самого початку я зазначив, що знання здобуваються. Людину з дипломом, але без належних знань рано чи пізно попросять написати заяву про звільнення за власним бажанням або прокотять на черговій атестації.

Правда, в нинішній перехідний час не все так, як я зазначаю. Слухаючи інформаційні повідомлення про призначення деяких ну дуже молодих людей на дуже і дуже високі посади, дивуєшся, але того ж ми і живемо так убого, що нами до сьогодні керують люди, які не мають належних знань і досвіду. Упевнений, що все це тимчасово. Україна, її люди переживали і гірші часи, переживемо і це, не ми так наші діти. Адже Мойсей євреїв водив по пустелі 40 років, а ми ще блукаємо лише 20. Правда, на відміну від тих древніх євреїв у нас, на жаль, поки що не видно свого Мойсея...

Україна лише тоді зможе увійти до числа розвинених держав і суспільств, коли використає в повній мірі свій потенціал знань, які виробили і накопичили старші покоління, а молодші покоління будуть не отримувати, а наполегливо оволодівати знаннями і застосовувати їх на практиці, «не тримаючи під сукном».

З Днем знань, дорогі земляки, зі справді народним святом!

Володимир ЛУЗАН,
керівник Куликівського відділення землярства,
директор Київського
геологорозвідувального технікуму

Шляхами святого Іоасафа

У рамках відзначення 100-річчя канонізації Святителю Іоасафа, єпископа Белгородсько-го, Чудотворця делегація з Прилук на чолі з міським головою Юрієм Беркутом побувала з офіційним візитом в Белгородській області. Як завжди, участь в заходах брали члени Прилуцького осередку Чернігівського земляцтва з Києва.

За активним сприянням Павла Кривоноса був наданий автобус та підготовлені пам'ятні знаки. Це вже друга поїздка прилучан на святую землю, де своїми значущими справами прославився уродженець Прилук Іоасаф Горленко. Він народився в 1705 році в Прилуках, у сім'ї Горленків, рід яких є одним із древніх і славних в історії України.

Цього разу делегація відвідала Белгородську землю з метою налагодження добросусідських зв'язків між містами, які Прилуцький міський голова Юрій Беркут та мер Белгорода Сергій Боженів офіційно скріпили підписанням угоди про братерство та співпрацю, яка передбачає всебічний обмін у галузях духовності, культури і мистецтва, у сфері управління містом, благоустрою території та захисту навколишнього середовища, встановлення і розвиток прямих зв'язків між освітніми установами, співробітництво між молоддю і молодіжними організаціями. У галузі духовності Прилуки й Белгород співпрацюватимуть шляхом проведення спільних громадянських форумів та Днів духовності. У складі Прилуцької делегації були представники економічної, культурної, освітньої, медичної галузей, міського та обласного депутатського корпусу, керівники підприємств, установ, організацій, керівництво судових та правоохоронних органів, прокуратури та податкової, а також заступник голови Прилуцького осередку Чернігівського земляцтва в Києві Микола Гордієнко та член Чернігівського земляцтва, позаштатний радник Прилуцького міського голови Валентина Гордієнко. Дводенне перебування прилучан на Белгородщині було насичене різноманітним спілкуванням, цікавими екскурсіями по історико-культурних місцях та супроводжувалося щирою гостинністю російської сторони.

Прибувши до Белгорода, першочергово члени делегації завітали до адміністрації міста, де Прилуцький міський голова Юрій Беркут зустрівся з головою адміністрації Белгорода Сергієм Боженівим. Після цього делегація з Прилук відвідала визначні історико-культурні пам'ятки. В першу чергу гості з України побували у військово-історичному музеї-заповіднику «Прохорівське

поле», що включає в себе меморіал і місце, де проходили основні події Прохорівської танкової битви 1943 року. Перебуваючи на полі битви, делегація поклала квіти до пам'ятника перемоги «Дзвіниця», який кожні 20 хвилин нагадує своїм дзвоном про трагедію, спільну для братніх народів. Побувала делегація і в Белгородському державному історико-художньому музеї-діорамі «Курська битва. Белгородський нап'ямок».

Офіційна делегація з Прилук побувала також і в навчальних закладах Белгородської області, які приємно вразили гостей своїм зовнішнім виглядом, модернізованим обладнанням та найсучаснішою матеріально-технічною базою, що є показником високого рівня фінансування освіти у РФ.

Приємно вразила гостей Белгородщини упорядкованість території області. Своєрідним епіцентром подій став Новий Оскол. В програму перебування делегації від міста Прилук входила також екскурсія по Святих місцях. Зокрема, прилучани побували в Свято-Троїцькому Холківському монастирі, який відомий таємними печерами, що за своєю архітектурою і плануванням нагадують відомі печери Києво-Печерської лаври.

В останній день свого перебування на Белгородщині делегація відвідала Преображенський кафедральний собор міста Белгорода, зустрілася з духовенством Белгородської і Старооскольської єпархій, а також з членами Громадської палати Белгородської області.

У Преображенському соборі пройшла божественна літургія за участю протоієрея Павла, який по її закінченню подякував православним прилучанам за тепло їхніх сердець. Перебування делегації в Преображенському кафедральному соборі було особливо знаковим. Адже саме тут знаходяться мощі Святителю Іоасафа. Вперше прилучани буквально могли доторкнутися до святині, яка об'єднала Прилуки і Белгород, до святині, яка зміцнила духовну гідність двох народів, а це в свою чергу обіцяє Прилукам тривалі дружні стосунки із російським Белгородом і усією областю.

Наш кор.

7

Етнографічне свято Коропщини

“Миколаївський ярмарок”

Наприкінці липня, коли літо досягає свого апогею і, як кажуть, навіть погане поросся таки може трохи зігрітися, збирається коропський люд з Києва і Чернігова, Хутора Михайлівського чи, скажімо, Тюмені на батьківщину поярмаркувати...

Дзинь!..
– Алло!
– Здрастуйте, куме!
– І вам доброго здоров'я!
– А що, куме, на Миколаївський ярмарок їдете?
– Та збираюсь саме, валізи пакую...
– О, оце голос! То що ж, до зустрічі на ярмарку?
– До зустрічі!..

А в Коропі проти останньої суботи липня у парку біля центральної площі швидко й злагоджено виростає ярмаркове містечко – кожна територіальна громада лаштує свій курінь... Чим славне село, тим і хвалиться. Якщо в Осьмаках гончарі – ось вони, горщики й глечики, купуй що треба. А ні, подивись, як дід на гончарному кругу майстер-клас демонструє. Ось ложки кленові й липові всіх форм і розмірів із Жернівок, а ось личаки з Сохачів... Не відстають і підприємства, що виробляють, те й людям пропонують – ковалі з "Газбудсервісу" коропа у воза запрягли і таких воріт намайстрували, що й біля царського палацу не соромно поставити...

Різні часи переживала Коропська земля. В 1618 році за Деулінським миром Чернігівський край відійшов до Речі Посполитої. Що не день, все більше й більше місцеві жителі зазнавали утисків від католицьких зайд, а православна віра потребувала заступництва...
Влітку 1620 року благочестивий пасічник з Оболоння перевірив у навколишніх лісах свої борті і в одному із ярів, неподалік від місця, де колись була церква Миколи Чудотворця, на клені знайшов ікону Святителя Миколи. Він забрав її додому, але на ранок вона зчезла... Тричі повторювалася ця дивовижна історія і на місці, де з'являлася ікона, спочатку було збудовано капличку, потім церкву; пізніше виріс і утвердився у віках Рихлівський монастир. Понад три сторіччя за-

лишався він форпостом православної віри у краї і весь цей час зберігалася в ньому ікона святого Миколи...
Року Божого 1848 лютувала на Коропській землі холера. Багато людей захворіло і померло від цієї страшної недуги. Аж доки не привезли з Рихлів чудесну ікону і не обійшли з нею навколо міста хресною ходою. І хвороба відійшла – жодна людина від неї більше не померла...

За відродженою традицією (заслуга колишнього голови райдержадміністрації Михайла Півня) Миколаївський ярмарок розпочинається хресною ходою. Господар свята – мер Коропа Микола Белан урочисто відкриває свято: звучать литаври, лунають гарматні постріли, і прекрасне свято розпочинається. Архімандрит Микола (Путря) проводить зі святкової трибуни молебен, освячує ярмаркове дійство, після чого представники сільських громад, організацій і запрошені колективи проходять через площу ярмарковою ходою. У процесі ходи кожен з колективів влаштовує для глядачів міні-виставу, з гумором обігруючи чи то свої професійні обов'язки, чи історичні бувальщини і легенди своїх рідних сіл.

На святковій трибуні разом з організаторами й почесні гості. Цього року до Коропа завітали: в.о. голови облдержадміністрації Станіслав Прокопенко, перший заступник голови Ради, виконавчий директор Чернігівського земляцтва Тетяна Літошко, голова Коропського відділення Чернігівського земляцтва, заслужений юрист України Анатолій Карацюба, почесний громадянин Коропа, голова обласного фонду соціального страхування Петро Савич, делегація на чолі з керівником секретаріату депутатської групи "Реформи заради майбутнього" (нардєпа Ігоря Рибакєва) Тетяною Івановою, голова УМАКО "Сузір'я", народний депутат III–IV скликань Олег Петров, гості з Росії на чолі з главою Обоянської РДА Сергієм Щирагєвим та багато інших поважних осіб. (Зазначимо лишень, що приїхали поярмаркувати делегації з 17 районів Чернігівщини, 18 областей України,

Глухова, туристи з Польщі, Росії, Німеччини, інших країн).

Гості приїхали не з порожніми руками. Команда народно-го депутата І. Рибакова передала господарям свята ікону Миколи Чудотворця, а дитячий садок "Дзвіночок" за яскравий виступ нагородила п'ятьма тисячами гривень на купівлю меблів. Представники чернігівського земляцтва вручили селищному голові Миколі Белану його портрет, а центральній районній бібліотеці було передано книгу "Сіверські скрижалі".

І гості, і глядачі свята гучно вітали колоритних учасників ярмаркової ходи – місцевого уродженця, гетьмана Лівобережної України Дем'яна Многогрішного; невід'ємний атрибут ярмаркових дійств знамениту бабу Калачиху (колись у Коропі була така приказка: "Город Короп, сім церквув, плавущий муст і баба Калачиха"); імператрицю Катерину з графом П.Рум'янцевим-Задунайським та багатьох інших, не менш відомих, персонажів.

Треба відзначити, що територія ярмарку цьогоріч була ретельно спланована. На вул. Поштової, де розмістили містечко майстрів, і гостям, і учасникам було набагато зручніше, ніж минулоріч у парку. Виправдала себе і формула "Торгуєте наїдками – подбайте про місце, де їх можна зручно споживати". Торговці піклувалися й про те, щоб на їхній території було чисто. Подбали організатори і про дітей – не балувана атракціонами місцева малеча у захваті каталася на паровозиках, автомобільчиках, стрибала на батутах, спускалася на надувних гірках, купувала кольорові гумові кульки, наповнені гелієм, та всілякі інші приємні дрібнички.

Цьогорічне ярмаркове дійство мало й одне яскраве нововведення – на пропозицію оргкомітету територіальні гро-

мади й організації приготували рибні страви, що були виставлені на конкурс і які оцінювались спеціальним журі. Дегустайний стіл знаходився поруч зі сценою і був заставлений розмаїттям привабливих рибних страв, від кількості

яких у глядачів спочатку навіть очі розбігалися. Постійний організатор рибних змагань у районі і голова журі на конкурсі в одній особі Микола Колодко разом з членами журі визначив кілька найбільш майстерно оформлених страв, котрі було вирішено продегустувати. За смаковими якостями кращою визначили фаршировану парочку – сома та щуку, подану на шматку берести вільненською громадою. А за дизайном – надзвичайно гарно задекорованого запеченого коропа, приготованого працівниками місцевого коопунівермагу.

Що й казати, і фестиваль рибних страв, і ярмарок вцілому вдалися на славу! Було що побачити, було що і купити на згадку, адже різнопланові художні вироби ярмарку-

вальникам запропонували художники та майстри Чернігова і Сумщини, Закарпаття і Слобожанщини.

Протягом дня на ярмарковій площі для публіки, крім місцевих артистів, виступали церковий колектив "Юність" з Макошиного, народний ансамбль пісні й танцю "Асорті" міста Обоянь (Росія), костюмовані воїни "Чернігова стародавнього", ансамбль гармоністів "Дивограй", фольклорні колективи "Марія" зі Стольного, "Калина" з Прилук та "Україночка" із Києва. Увечері ярмаркувальників розважали гурти "Червона шапочка" (Київ), "ADFONTAS" (Глухів), молоді виконавці району та чернігівські діджеї. А завершальним акордом ярмарку став грандіозний феєрверк, традиційно наданий почесним громадянином Коропа Олександром Лантухом.

Один із активних організаторів ярмарку, заступник голови райдержадміністрації Світлана Карацюба: "Свято не вий-

де, якщо люди його не захочуть. Тож велика і щира подяка всім за участь, всім, хто його готував, хто приїхав на нього – і учасникам, і гостям; всім, хто сказав добре слово, та в першу чергу громадам – вони від душі попрацювали для нашого Миколаївського ярмарку. Особливі слова подяки нашому чернігівському земляцтву, яке вже традиційно збирається до нас на ярмарок великою делегацією. Разом з нами святкують, радіють нашим успіхам. Та й не тільки на ярмарок, з А.М. Карацюбою ми започатковуємо чимало добрих справ для наших земляків. За що ми теж щиро вдячні.

А ще скажу, що це велике щастя – готувати свято для свого краю та його людей, для земляків і друзів. Низький всім уклін. І... запрошуємо всіх на ярмарок наступного року!"

Леонід ВЕРНИГОР,
м. Короп

Покликаний історією

Людина приходить у білий світ для того, щоб залишити по собі бодай найменший слід на землі. В одних він схожий на борозну в полі, прокладену для урожаю, в інших нагадує слід метеорита в нічному небі, одні засівають ниву добрим зерном добра, інші поливають безневинною кров'ю чужий чи рідний край. Що ж, в історії людства кожному відведене своє місце, вона визначає його і кличе до виконання обов'язку перед народом та Богом. І в даному разі наш видатний земляк Іван Степанович Плющ не виняток - ось уже сімдесят літ він вперто і послідовно утверджує своє ім'я, причому, не геростратівським способом, а плідною масштабною працею.

Чи міг хтось подумати із рідних чи сусідів-борзнянців, що звичайний хлопчина колись doroste до державних височин, що в переломний період історії України стане одним із очільників боротьби за її незалежність? Можливо, цьому прислужилася генетична потуга давнього козацького роду Плющів? Адже в "Малоросійському гербовнику" від 1911 року зареєстровані і два роди Плющів, так би мовити, борзнянського кореня. І якщо вдасться сучасним дослідникам пройти століттями, захищеними в архівні документи, то виявиться, що і Іван Степанович – то лише значна ланка уславленого роду українців.

А починалося все, як і в його ровесників, з перших кроків по землі, обпалених воєнним лихоліттям та повоєнними нестатками, з шкільних літ у мальовничій Борзні. Там же він закінчив сільськогосподарський технікум після якого працював бригадиром овочівників радгоспу. Пізніше закінчив сільськогосподарську академію в Києві та академію суспільних наук при ЦК КПРС. Будучи фаховим агрономом, деякий час працював головою колгоспу та директором радгоспу в Барішівському районі столичної області. Саме там і відбувся поворот у його долі в бік політичної та громадської діяльності. Молодого енергійного спеціаліста, як то кажуть, помітили і запросили завідувати сільськогосподарським відділом обкому КПУ. Через певні перерви в партійній роботі в 1984 році він був призначений першим заступником голови Київського облвиконкому. А коли світ потрясла Чорнобильська трагедія, він уже був головою того поважного управлінського органу і мусив узяти на свої плечі страшні ядерні випробування. Адже горезвісна АЕС знаходилася практично в серці Київщини, за яку Іван Степанович був відповідальний, а це значить відповідав за долі тисяч переселенців із майбутньої зони, визначення шляхів і способів боротьби з ядерним монстром та сотні інших проблем, які просто

обпікали душу. Саме тому він мусив не відсиджуватися у столичному кабінеті чи, маючи реальні можливості, дременути слідом за багатьма керівними колегами у затишні куточки колишнього Союзу, а клопотатися облаштуванням 30-кілометрової зони, думати разом із ученими, як зупинити радіоактивний намул перед греблею у Вишгороді, будувати нові села для бездомних чорнобильців. І, як не дивно, Іван Степанович і нині не любить у більшому чи меншому товаристві педалювати на своїй авангардній участі в тій, сказати б, фронтівій борні – для нього то була звичайна робота заради порятунку України.

І ось почалися справді революційні події нашої новітньої історії. Іван Плющ, здавалось би, як функціонер попередньої комуністичної епохи, мав чинити опір державотворчим змаганням. Та природна відданість Україні, характерна для кращих людей нашої Сіверщини, кинула його на барикади побороювання ортодоксів промосковської орієнтації. Це стало видно буквально з перших днів його діяльності як депутата нової Верховної Ради, а дивовижний сплав народної мудрості та органічної сили лідерства втрутили його в депутатське середовище й висунули невдовзі до керівництва парламентом. Скажемо відразу, що навіть якби він більше нічого не зробив для незалежної України, то факт прийняття Верховною Радою 16 липня 1990 року "Декларації про суверенітет України" під керівництвом віце-спікера І.Плюща був би записаний назавжди на скрижалі новітньої історії. Уже влітку того пам'ятного року він короткочасно виконував обов'язки спікера, а після того, як п'ятого грудня 1991 року Леонід Кравчук став президентом, повноцінно очолив Верховну Раду.

Згодом наш земляк спробував себе в ролі претендента на посаду президента України, але спроба виявилася невдалою. Зате на виборах до Верховної Ради в березні 1994 року він

знову став народним депутатом, аби у січні 2000 року вдруге очолити український парламент. Згодом була знову жорстка боротьба за лідерство, короткочасне керівництво Радою національної безпеки і оборони України. А 30 вересня 2007 року він в п'ятий раз обрався народним депутатом. Таким чином, Іван Плющ знаходиться серед старожилів Верховної Ради, про яку існує в народі багато різноманітних суджень, як і про окремих її лідерів. У всякому разі, ніхто не закидає Іванові Степановичу ні використання службового становища в корисних цілях, ні прислужності прямо протилежним політичним силам з різних кінців планети, які намагаються творити долю української держави на свій копил.

Як на мене, життя Івана Плюща можна умовно поділити на два періоди: п'ятдесят перших літ він тільки готував себе до ролі визначного політика, формувалася як філософ з глибоко народним корінням, а двадцять останніх років із семидесяти, котрі наздогнали його в цю вересневу пору, реалізував себе сповна. Та це не значить, що можна підбивати остаточні підсумки – в його задумах ще не один проект удосконалення нашого розвихреного суспільства, пошуки моделі народного благоденства, яке для нього стоїть на першому плані, бо сам ніколи не забуває про родинні витоки.

А для того, щоб переконатися в цьому, досить згадати, скільки добрих справ зробив Іван Степанович бодай для своєї рідної Чернігівщини. Подумки уявимо найріднішу йому Борзнянщину – і бачимо реалізовані зусилля Плюща в упорядкуванні міста свого дитинства, бачимо унікальний заповідник "Ганнина Пустинь" в Мотронівці, котра стала одним із духовних центрів відродження України. Перенесемось уявою у древній

Ніжин та поближні села – і відкриємо для себе унікальний драмтеатр ім. М.Коцюбинського, упорядкований старовинний Графський парк, добряче пореставровану Преображенську церкву, біля якої свого часу стояла труна із прахом великого Тараса Шевченка, котрий повертався назавжди із холодного Петербурга на Чернечу гору, газифіковані села.

Все це плоди його депутатської діяльності, а ще більше – вияви любові до рідної Сіверщини.

Уже давно стали крилатими його неповторні за чернігівським колоритом афоризми, зронені під час засідань Верховної Ради. А той, кому пощастило бодай раз помандрувати разом по Чернігівщині, завжди дивувався глибині знань про історію рідного краю. Як на мене, не кожен професійний екскурсовод може передати людям тонкощі нашої вітчизняної історії так колоритно і дотепно, як робить це знаний громадський діяч.

Та, як ведеться в житті, воно ніколи не складається гладенько. Можна тільки уявити весь огром перероблених справ людини такого масштабу, як Іван Плющ. Тож чи можна уявити собі його в ролі батька чи коханого чоловіка, котрий днями і ночами товчється на домашньому обійсті, роздумуючи про троянди й виноград біля дому? Адже його домом на багато літ стала вся держава, розвихрена,

не зрозуміла для чужого ока, бо вона стала його долею. Згадується, з яким боєм сприйняли ми звістку про передчасну загибель його сина Вадима. Сам Іван Степанович в одному із давніх інтерв'ю сказав так: "Загибель сина, трагедія, яку я переніс, – як "вічний зов"... Вважаю, що за нашу державність я заплатив найдорожчу ціну". Слава Богу, що нині в нього росте донька Домініка, що домашній затишок творить йому дружина Світлана Валеріївна. Словом, тили знову надійні, а це значить, що ми можемо з радістю повторити крилаті слова недавньої епохи: "Міцна сім'я – міцна держава".

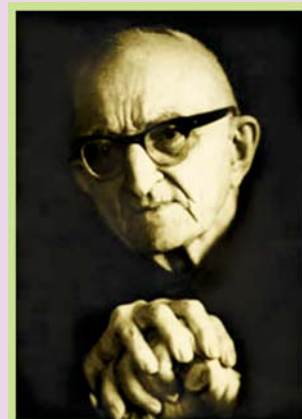
Історію народу творять окремі люди. Свого часу трапилася така пригода. Видатного поета Максима Рильського в черговий раз піддавали гострій критиці на одному із літературних збіговиськ. Мудрий літератор вислухав розгромний виступ критика, сидючи спокійно в буфеті, а потому зустрів критика і потиснув йому руку, сказавши при цьому: "Ви прийшли і підете, а я вже залишився". Сказане давно мудрим філософом стосується з повним правом і нашого прославленого земляка Героя України Івана Плюща. Хто б що про нього не говорив, він, покликаний до масштабної роботи історією, уже назавжди вписався у неї, став невід'ємною частиною життя новітньої України.

Леонід ГОРЛАЧ
Фото Сергія БОЖКА

Ю В І Л Е Й наближається

У грудні поточного року на чисельне Чернігівське земляцтво чекає визначна подія – 120-літній ювілей Бориса Леонідовича Смирнова.

Борис Смирнов, нейрохірург, академік АН Туркменської РСР, індо-лог, народився 15 грудня 1891 року в с. Козляничі на Сосниччині. Син земського лікаря, навчався в гімназії разом з Михайлом Булгаковим. У 1907 р. з родиною переїхав до Санкт-Петербурга, де в 1914 р. з відзнакою закінчив військово-медичну академію.

Під час Першої Світової війни – лікар діючої армії. В роки громадянської війни працював лікарем у Чернігівській губернії. З 1922 р. – ординатор клініки нервових хвороб, асистент кафедри невропатології Київського медінституту, а з 1927 – приват-доцент, читав курс семіотики нервових хвороб. За публічні лекції на тему «безпосередньої передачі думки» з демонстрацією відповідних дослідів у 1928 р. був висланий до м. Ошкар-Ола, де працював консультантом-невропатологом обласної лікарні.

В 1935 р. переїхав до Туркменії. В Ашхабаді працював науковим співробітником інституту неврології та фізіотерапії, а з 1937 р. – невропатологом на курорті Молла-Кара.

У короткі терміни підготував і захистив дисертації з медицини: кандидатську (1938) та докторську (1939). У вересні 1939р. обраний за конкурсом професором, завідувачем кафедри нервових хвороб Туркменського державного медичного інституту.

Володів багатьма мовами (англійською, французькою, німецькою, італійською, іспанською, польською, туркменською, древньогрецькою, древньоєврейською, латинською та ін.).

В роки Великої Вітчизняної війни працював нейрохірургом, провів безліч операцій у шпиталі Ашхабада, врятував життя тисячам воїнів багатонаціональної Червоної армії.

Вперше в СРСР здійснив операцію з видалення протрузії міжхребцевого диска. Проявив винятковий героїзм і вірність професійному обов'язку під час Ашхабадського землетрусу (1948), коли, відразу після того, як сам був витягнутий разом з сім'єю з-під руїн, організував на центральній площі міста пункт медичної допомоги потерпілим, де просто неба провів сотні операцій.

«В тих чи інших формах людство збереже свою святую справу, падаючи, спотикаючись, збиваючись зі Шляху,»

воно все ж таки залишиться на ньому і до Мети своєї прийде за обітницею, і кожен, хто вірить в це, повинен в міру своїх сил сприяти людству, носити в серці своєму обіти».

Борис Смирнов

Є засновником нейрохірургії в Туркменістані, створив свою наукову школу. Заслужений діяч науки Туркменської РСР (1943), нагороджений орденами «Знак пошани» (1950), Леніна (1961). У 1961 р. обраний академіком.

У зв'язку з тяжкою хворобою в 1956 р. вийшов на пенсію, а роки життя, що залишилися, присвятив перекладу на російську мову з санскриту вибраних текстів древньої-дійського епосу «Махабхарата».

Видані за його життя перекази склали сім випусків, у яких представлені тексти «Махабхарати», найбільш цікаві в художньому та релігійно-філософському відношенні. Після смерті вченого, яка сталася 2 травня 1967 р., було опубліковано підготовлений ним восьмий випуск. Праця Бориса Смирнова була високо оцінена індологами СРСР та Індії. Тексти його перекладів досі перевидуються в Туркменії та Росії. В Росії та Молдавії діє організація «Спільна справа», що ставить за мету пропаганду багатосторонньої творчої спадщини Бориса Смирнова.

Бажання дізнатися, як на Сосниччині готуються зустрічати ювілей свого видатного земляка, покликало мене в дорогу.

Спершу була зустріч в Сосницькій ЦРЛ з головним лікарем Олексієм Пилипенком. Хоч і буде трішки турбот для Олексія Михайловича, але до 120-літнього ювілею центральна районна лікарня пропонує присвоїти їй ім'я Бориса Смирнова.

В Сосницькому краєзнавчому музеї ім. Юрія Виноградського мене, Любов Наконечну – директора літературно-меморіального музею Олександра Довженка, Надію Кузьменко – голову районної ради ветеранів війни та праці гостинно зустріла старший науковий співробітник, в. о. директора музею Тетяна Запорожець. Тут всі були одностайні – музей повинен мати експозицію, присвячену Борису Смирнову. Але, як розділяють мою думку в Чернігівському земляцтві, не за рахунок ліквідації експозиції, присвяченої Олександрові Довженку.

Зворушливим був візит до самих Козлянич. Адже там до наших днів зберігся будинок, у якому народився та виріс Борис Леонідович. Там зараз розміщуються клуб, бібліотека та магазин. У бібліотеці її багаторічна господарка Тамара Кривицька нас ознайомила з експозицією, присвяченою видатному земляку. Є книги, подаровані вчепним своїм односельцям, дбайливо зібрані тексти його листів до земляків, різноманітний інформаційний матеріал.

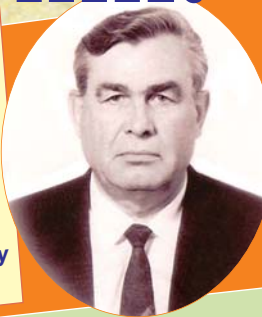
Сільський голова Тетяна Слюта розділяє думку: буде розумно, якщо до ювілею чи після будинок капітально відремонтувати та передати територіальній громаді для розміщення культурного центру ім. Бориса Смирнова з конференц-залом, бібліотекою, музеєм.

Аналізуючи труднощі, що зазвичай виникають при вирішенні таких питань, згадали про необхідність підтримки від райдержадміністрації та райради, активного залучення до справи можливостей господарників району, зокрема, заслуженого працівника культури Дмитра Єсипенка, депутата райради Валерія Макухи. Не обійшли стороною й досвід с. Бригінці Бобровицького району, де під керівництвом сільського голови безробітні, що стоять на обліку в центрі зайнятості, по два тижні відпрацьовують на благоустрі села.

Мій славний ОДНОКЛАСНИК

Вересневої пори щебетанням дитячих голосів знову наповнилися наші школи. Щоправда, у селах тих щасливих учнів стає все менше й менше, і це не може не пригнічувати душу, бо село без майбутнього – це Україна без душі. Вересневої пори все частіше згадую і своє шкільне дитинство, надто ж тих, хто, як мовиться, вбився у значні люди. І серед них незмінним залишається Микола Михайлович Христюк, якому зозуля накувала цього року аж 75.

по всій Україні, й далеко за її межами. Та він все-таки народився першого травня 1936 року саме під знаком рідного поля. То була багатодітна родина. Батьки працювали в радгоспі в селі Довбня і, незважаючи на те, що Микола вчився ходити по землі під свист ворожих куль та осколків, що й після визволення не розкошував на багатих харчах, ми були щасливими своїм дитинством, вірили в ясну зорю долі. Тоді Микола спочатку ходив до школи у наше село Сваричівку, а з восьмого ми в їхнє. Зізнаюся й нині, коли сама не один десяток літ віддала школі як педагог, що в ті літа досить успішно списувала в нього алгебру й геометрію, а на екзаменах багатьом із нас ставали в нагоді його шпаргалки. Вільний у роздумах, гострий на язик, Микола не ліз за словом у кишеню, а тому доходило й до сварок. Та завжди перемагала його невідпорна доброта, цілеспрямованість у досягненні мети.

Після десятиріччя Микола Христюк закінчив Київський інженерно-будівельний інститут, аспірантуру. Був на різних відповідальних посадах, читав лекції студентам інституту народного господарства, Національного університету ім. Т.Г.Шевченка, КІБІ. А кандидатську дисертацію захищав у Московському інженерно-економічному інституті.

Сфера його наукової діяльності формування і розвиток транспортної інфраструктури в територіально-вузловому ланцюжку «регіон-область-район-місто». Багато його розробок виконувалися за планом двобічного міжнародного співробітництва зі спеціалістами Болгарії, Угорщини, Фінляндії. Загалом же Микола Михайлович опублікував близько 170 праць, під його науковим керівництвом було виховано сім кандидатів наук.

І де б я не їхала по Україні – від Криму до Тирасполя, від Сум до Білої Церкви, скрізь відчуваю, що ті дороги «перехрестив» мій однокласник, гордість не тільки Чернігівщини, а й усієї України.

Пішов був дорогою батька й син Михайло. Після закінчення КІБІ успішно працював у проектному інституті «Діпромисто». Та чорною завією виріс над ним Чорнобиль. Військомат покликав його на ліквідацію аварії й протримав у зоні цілих п'ять місяців. Результат – інвалідність, яка перекреслила всі плани...

Та є ж у їхньому роду ще й онук і правнук. Вони теж Христюки. А це значить, що славний рід продовжується. Рід, який має витоки в славному селі Крупицполі.

*Нуртує серце, спогадом зігрите,
Я зупиню в Крупицполі думки,
Де галасують, вчувши дзвоник, діти,
Піду до них, в дитинство, навпрошки.*

Ольга ШТЕПА

Бнині він людина поважна, обтяжена багатьма заслугами. Кандидат технічних наук, член Національної спілки архітекторів, академік Транспортної академії України, нагороджений медаллю ім. О. Полякова «За видатні досягнення в розвитку транспортних систем». Нині він оповитий буйною сивиною – як знак не одного десятка нелегких літ, наполегливої роботи. А мені все згадується наше далеке дитинство, особливо сільські школи...

Чернігівщина. Глибше – Ічнянщина. Ще глибше – село Крупицполе.

А ще казали старі люди, що колись тут жив поміщик Крупич, а доволу розлягалось його широке поле. Але найбільше поле все-таки в мого земляка Миколи Христюка, бо його транспортні проекти втілені в життя і

«Шановний Вікторе Вікторовичу!
Мені дуже приємно, що в Києві є Товариство «Чернігівське земляцтво», яке робить велику подвижницьку роботу для відродження славної Чернігівщини, бо людина без священної пам'яті – неповноцінна. Тому на цій ниві бажаю Вам бути якомога плідними та успішними.

Дізнався також, що у Вас вийшло об'ємне видання, яке практично розповідає про весь Чернігівський край.

Жаль, що через велику ціну видання – а це десь 300 гривень – я не можу його придбати. Зараз книги дорогі, альбоми – ще дорожчі. Прикро, що ціни на такі потрібні видання дедалі зростають. Я прошу Вас поінформувати мене про роботу Товариства, які ще книги видано і які ще побачать світ найближчим часом. Вдячний за увагу і доброту. Хай Вас Бог береже!

З найкращими побажаннями поціновувач всього духовного та прекрасного книголюб Петро Бриняк».

Зважаючи на резонансність цього щирого звернення людини з Волині, перейнятої любов'ю до нашої Сіверської сторони, вирішили надати деяку інформацію через газету.

Як можна здогадатися, мова йде про наше краєзнавче видання

Відгомін з Волині

Нещодавно на адресу нашого земляцтва надійшов теплий лист із села Підбереззя Волинської області. Ось його виклад.

народ власної культури.

Радимо Вам, шановний побратиме, читати матеріали нашої газети та інформацію про життя земляцтва на сайті в Інтернеті, а коли буде бажання – і передплатити газету «Отчий поріг», яка значиться в офіційному каталозі й коштує дуже мало.

Будьте й надалі з нами, бо ми з Вами живемо спільною турботою про розвій справді української України!

«Сіверські скрижалі», про яке вже з'явилося чимало схвальних статей у різних авторитетних патріотичних друкованих органах. Отже, інформація виходить на рівень усієї держави, оскільки подібних видань поки що не має жодна з областей.

А поважному Петрові Івановичу можемо повідомити при цій нагоді, що наше Чернігівське земляцтво на різних рівнях видає десятки різножанрових книг – це й краєзнавчі праці Городянянського, Ріпкинського, Прилуцького районів, це й альманахи «Вітряк», котрий веде І. Забіяка, а ще ж при підтримці земляків виходять у світ книги віршів та прози наших відомих літераторів.

Словом, духовне життя в громадському об'єднанні не завмирає, незважаючи на всі зусилля державних чиновників позбавити

3-посеред численних цікавих і захоплюючих заходів, добрих і корисних справ, які здійснюють щороку члени Чернігівського земляцтва у м. Києві на теренах рідного краю, ця особливо хвилююча, добротворча і...перспективна. Маю на увазі збірку поезій юних чернігівчан «Сходи». Це вірші учасників дитячого конкурсу «Поетичні струмочки Сіверського краю». У ній зібрано кращі поетичні спроби учнів трьох вікових категорій. Перша – 1–3 класи, друга – 4–7 і третя 8–11 класи.

Дивовижне захоплення, приємні і вдячливі усмішки викликають особливо віршики авторів першої категорії. Тим, як по-різному дітки з різних районів, сіл і міст Чернігівської області пишуть на одні й ті ж теми, як кожен по-своєму бачить довколишній світ. Як вони своєрідно описують місця, де народилися й ростуть, свій рідний край, висловлюють свої почуття про маму, тата, батьківські і чудодійні криниці, пори року, природні явища, звірят, тощо.

Збірка відкривається простим, щирим і задушевним віршиком третьокласниці із с. Сулак Носівського району Дарини Клименко «Рідний край»:

«Полів розмай, зелен гай, ліщина – все це рідний край, любий край, наша Батьківщина».

Вікторія Контур із Новгород-Сіверської гімназії №1, немовби продовжуючи тему своєї однокласниці, співчуває самотній плакучій вербі на березі Десни, яка «ніби плаче самісінька в журбі», бо ж як «їй хочеться сердешніні погони́ти з кимось...»

А першокласник Діма Небилиця із Новгород-Сіверського жартує: «Живіт в жирафа розболівся, багато він гілок наївся, а жабки скачуть ще, регочуть та ліків принести не хочуть».

Коротеньким віршиком «Наша Україна» відкриваються поетичні твори авторів другої вікової категорії. Для четвертокласника з Чернігівської школи №1 Павлика Нагорного «краса сама. Такої країни більше нема. Хоч які б за морем не були світи, кращої країни нам не знайти».

Вірші учнів третьої групи – то вже значно вищий політ. Тут вже цикли, сонети, оди кохання, матері, Батьківщині, більше вболівання за них.

У вірші «Не печалься, Україно» йдеться про те, що на нашій дивовижній рідній землі чомусь є душі, сковані в імлі, а в талановитих, добрих людей в очах таємний страх... А ще біль і туга за тим, що зроду на нас лежить важка наруга – ярмо жорстоких ворогів... Авторка, одинадцятикласниця Срібнянської школи Жанна Желібова, запевняє: «Не печалься, Україно, народне серденько пульсує, тебе ми щиро любов'ю з недоли та біди врятуєм».

Не перелічити багатьох інших чудових і зворушли-

вих поетичних струмків і струмочків юних чернігівчан.

У вступному слові до збірки «Не замуляться наші джерела» голова товариства «Чернігівське земляцтво» у м. Києві Віктор Ткаченко пише, що «Сходи» – то результат реалізації задумки членів молодіжного об'єднання земляцтва – провести конкурс серед учнівської молоді Сіверщини під умовною назвою «Поетичні струмочки Поліського краю». Цю ідею підтримало головне управління освіти області й потім розпочалася масштабна робота. Було створено досить авторитетне журі конкурсу.

– Журі довелося добряче попріти над тим, щоб із усього надісланого масиву віршів відібрати ті, що наближаються за художнім рівнем до мистецьких творів, – пригадує Віктор Вікторович. – Саме вони й склали цей підсумковий збірник, який засвідчує, що наша мала батьківщина рясна на таланти, а це значить, що й далі наші духовні джерела не замуляться.

А відкривається збірка рішенням журі відзначити по кожній з вікових категорій трьох кращих юних поетів. Усі вони відзначені спеціальними нагородами.

Завершується збірка радісним і схвальованим словом поета, лауреата Всеукраїнської премії ім. І.Нечуя-Левицького Олеса Довгого: «Від віршів, поданих на конкурс, на мене війнуло теплом чистої, незайманої душі юної Чернігівщини... Я читав поезії і віршеннята

наших діток і думав, що невмируще наше слово, невмирущі наші мелодії, невмирущі ми усі, якщо є у нас такі розумні і талановиті діти... Вони благородні і впевнені в собі і, я певен, що їхні бажання не зможе ніхто перемогти – майбутнє за ними, за юними...»

В опублікованому на початку збірника рішенні журі зазначається, що його видано коштом Чернігівського земляцтва та Міжнародного фонду Богдана Гаврилишина (представник в Україні Анатолій Дяченко). Віктор Ткаченко у своєму вступному слові щиро дякує «рідним сіверським освітянам, які виховують гідне покоління творців!» А на мою думку усе ж найбільшою подяки заслуговують насамперед Віктор Ткаченко, який взяв на себе такий великий і святий обов'язок, і відомий поет, упорядник і редактор Леонід Горлач, якому чи не найбільше довелося попріти і понервувати, аби збірник побачив світ.

І, мабуть, було б добре, якби через деякий час з'явилася можливість у Чернігівського земляцтва повернутися до творчості опублікованих юних авторів і віднайти джерельця нових. Адже це надзвичайно важлива і перспективна справа для них.

Можливо, знайдуться нові спонсори у земляцтва, щоб чернігівські духовні джерельця ні за будь-яких обставин не замулилися... А, може, й інші земляцтва у Києві підхоплять зачин чернігівчан. І тоді?...

І СТВОРИЛИ СТРУМОЧКИ ПОТУЖНУ ПОЕТИЧНУ РІКУ

На фермі

Гумореска

Я закінчив перший клас і, щоб літо не байдикував, мати відправила мене на колгоспну ферму заробляти трудовні. Записали мене в пастухи телят, а їх було більше сотні.

Перший вихід моїх вихованців на пашу був майже урочистим. Завфермою сказав настановче слово. Доярки в білих халатах створили живий коридор, два скотарі бігли попереду й кричали «бицю, бицю!»

Перший день припасували теляток півтори години всією громадою. Другий випасали вже три години. Доярок було лише половина та один скотар. На третій день найвища доярка дилда Олена каже:

– Сам паси. До обіду.

Набігався я за телятами до знемоги. Особливо допікав Дунай, якому навіть лозини перепало. Та тижнів десь через два одноманітний процес почав мені допікати. До обіду сяк-так витримую, а після гібю від нудьги.

Та якось помітив, що Дунай, як тільки десь ґедзь загуде, починає задирати хвоста вгору на дев'яносто градусів і, мов куля, зривається з місця. Норовить дременути на ферму. Я й замислився. Якщо ґедзя зловити, то він, чортяка, не гуде ні у жмені, ні в кишені. Чим би його замінити? І нарешті згадав: потрібна дзига! Вирізавав із липи й застругав пластинку, як до млинка, прив'язав до нитки й закрутив над головою. Загуло! Добряче. Бачу – Дунай задирає хвоста, за ним Лиска, Малька і навіть Констанція.

– Мабуть, подамся у винахідники після школи, – подумалося.

Дивлюся на сонце – до обіду ще добра година. Розкручую дзигу, і моя черета так дременула, що я лише через хвилину десять добігаю до кошари. Зупинити цю монголо-татарську навалу не змогли ні доярки, ні скотарі з завфермою.

– ґедзі заїли, – кажу завфермою. – Хай доярки по черзі допомагають.

Зборів не було. Спрацював диктат. Пасу й радію. Є з ким поклякати. Та й завертаємо шкідливих по черзі. Щоб не розкрили тайну моїх «ґедзів», розкручував дзигу, коли доярка приляже на канаві й задрімає, або відправляв по

щавель для борщу. У вільний час почав заглядатися на доярок, особливо коли якась задрімає на канаві. Руки ноги порозкидає, коси по траві стелються. Спить і либється, а груди ходять, як хвилі в Чорному морі. Раз не втерпів, помацав Олену Василичину за ціцьку Заліз у пащу. Мовчить. Спить і либється. Мені сподобалося. На

другий день лапав Катерину, потім Пріську. Лише від Феськи одержав по морді.

– Сопляк, – огризнулася.

І знов задрімала. На канаві. Я знов за своє. А вона лише носом посвистує.

«ґедзі» мучили телят ще з місяць, а доярки щоденно підпасували. Яюсь я спробував дістатися до розкішної пащу височезної Олени прямо на фермі. Аж тут рипнули двері і, як сніг на голову, звалився Свирид Микитович і застукав мене. Отоді й відбулися цікаві збори, про які піде мова...

Загальні збори восьми доярок, двох скотарів і сопливого підпасича закінчувалися. Завфермою Свирид Микитович, щоб загасити лемент роз-

пашілого активу, постукав мішалкою для телячого пійла об відро і грізно насупив кошлаті брови. Всім заціпило.

– Розглянемо позачергове, але вкрай назріле питання. Хто за те, щоб купити у складчину нашому підпасичу Олексі дерев'яного ослінчика прошу голосувати.

– А він що, буде пасти телят, сидючи на ослінчику? – запитав, підкинувши вгору пропахлу силосом руку скотар Оверко.

– Та ні. Він, бідолаха, частенько тягнеться до ціцьок Олени Василичиної, а дістає лише до пупа. Підставочка потрібна.

– Я голосувати не буду, – гукнув другий скотар. – У складчину хай доярки купляють, їх же він лапає.

– Я теж не буду, – піддакнув Оверко. – Треба проголосувати, щоб Олена присідала, тоді й ослінчик не потрібний.

Але канікули закінчувалися і ослінчик так і не довелося купувати.

ШРАМ БАТУРИНА

*Край Глібова, край Горлача й Тичини,
Батурина трагедії земля,
Край Кучми, Президента України,
Сільськогосподарські і нафтові поля.
Ви знаєте і перемоги, й зради,
Вас кидали, а ви вставали знов.
І вашу силу духу не зламати,
Бо пам'ять вашу карбувала кров.
Та кров в мені, в моєму серці болем
За тих, хто там, у зоряній імлі,
Кому я вдячний, що уже ніколи
Не спопелять Батурина на землі.*

Анатолій САМОЙЛЕНКО

Михайло СУШКО,
Чернігів

16

ОТЧИЙ ПОРІГ

Шеф-редактор
Віктор ТКАЧЕНКО
Головний редактор
Леонід ГОРЛАЧ
Засновник: товариство
«Чернігівське земляцтво»
в м. Києві

Газета зареєстрована Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 06.XI.2001 р.

Реєстраційне свідоцтво:
серія KB №5594

Адреса редакції:
01023, Київ, 23, Спортивна площа, 1,
тел. 206-87-12
Електронна пошта:
otporig@ukr.net

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

**В.В. Ткаченко, В.І. Авдеєнко,
Л.Н. Горлач (Коваленко),
І.М. Забіяка, І.Б. Матяш,
П.І. Медвідь, Ю.А. Русанов,
М.М. Ткач, В.В. Пушкарьов,
В.Є. Устименко, М.І. Халимоненко,
О.А. Шокало.**

За достовірність фактів, точність імен та прізвищ, географічних та історичних реалій відповідають автори публікацій.

Передрук тільки з відома видання. Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Літературний редактор **Леонід Коваленко**. Комп'ютерний набір **Леонід Коваленко**.

Верстка, дизайн **Оксана Кисленко**.

Надруковано та зверстано на замовлення товариства «Чернігівське земляцтво» в м. Києві у КП «Редакція журналу «Дім, сад, город»». Тираж 1000.